

Rahjas Weesis ar peefuhitishanu
Ar peefuhitishanu tefschemē:
Bar gadu 2 rbl. 75 lap.
* $\frac{1}{2}$ gadu 1 rbl. 40 lap.
* $\frac{1}{4}$ gadu 90 lap.
Rīga fanemot:
Bar gadu 1 rbl. 75 lap.
* $\frac{1}{2}$ gadu 90 lap.
* $\frac{1}{4}$ gadu 50 lap.
Ar peefuhitishanu ahfremē:
Bar gadu 3 rbl. — lap.
* $\frac{1}{2}$ gadu 1 rbl. 60 lap.
* $\frac{1}{4}$ gadu 1 rbl. — lap.

Mahias Meeffis

Politiske og litterariske laikrakts.

Mahjas Beesis isnahk weenreis nedela, freschdeenās. — Ar katra numuru isnahk literarissks peelikums un katra mehnēti semskopibas peelikums.

Saturs: Par palīdzības vākneegšanu masturīgēm augstskolu mahzelleem. — Līlumīgā audzinātchana. I. — No eelsksemes: a) Valdības leetas. b) Baltijas notīumi. c) No zītām Kreivības vīzemēm. — No Rīgas. — Kā Derīgu grāmatu apgabaldošanas nodalas veiziņi natajī emaišķīja. — Tīru finas. — No avīsemēm. — Telegramas. — Dāshodi rāfti: Gaismu un dīchnību. Spītalīgo semē.

Literatīfā **Peelikumā:** Meiers vīrs semes! (Turpinājums). — Bihnos usturas vēži. (Turpinājums). — Neredzamā fotogrāfija. — Atbildes sletiemem. — Dzejoli.

**Par palihdsibas pasneegschann masturigeem
angstskolu mahzeekleem.**

Palibdsbu vasneegt masturigeem, bet pee tam apdahvinatī augstskolu mahzelkeem ir augsts un svehtis darbs, kuru gan latram pebz eespehjas wajadsetu eewehrot, lai tahdi netišween turigajeem tehvu dehleem buhtu eespehja apmellet augstskolu telpas un iš vīdrajeem sinibū avoteemi simelzēs sev gara isgħiħibū, bet ari masturigo Latweeschu un semneelu fahrtas deħli, tahdi, kui apdahwinati augstām gara dāhwanam, waretu tās attihxist un peerahbit, ko tee spehj sinibās fasneegt — wiżeem „Latweeschu Awisċhu“ bieħdinajumeem par ħpihti, kurax nehmàs eestahxist, ka Latweeschu semneelu fahrtas dehleem, Latweescheem ne-efot wa-jadsgħas gara spehjas preeksch augstakas isgħiħibas. Warbuhi dasħħam labom semneelu fahrtas, Latweeschu weżżaklu behnom, kura f'rab nabadxi ġeħrbis, għand f'reedams pret aktmeneem sawas basas kohjas asininas apdausijis un arxlam valak eedams f'reedru leħjis, ir-augstakas gara iħpaċċibas un garigas spehjas, buht zeenigami mahżellim augstajā sinibū templi (f'veħħtniż), nelkà daudseem tħaddeem, kui jau no behru deenam preeksch mahżit u wħru stah-wolka sagħatawot u kureem jau tehvu teħwi nar gruhto semneelu darbus strahdajuschi. Meħs nedriħt is-siġi muhsu masturigo semneelu fahrtas jaunelli fazzit, ka tas-beeħi parastis: „Ja tew nar naudas, tad nestudé!“ Bejn minn is-siġi tħalli jaflas u, waj iam ir-gara dāhwanas un iżżejħiha preeksch studiżjam — un katra, kam tās buhtu, minn is-siġi jażenxha zil-ween eespehja pabalst! Ko pat Deewi jau ir-apdahwinajis ar-augstu gara spehju, gariġem liħdsek leem, tam iżilweli nedriħkist materiellos liħdsek-kus atraut! Minn nopeetni par to jaruhpejas, lai Latwju

Dashadi rafsti.

Gaisma un dsihwiba.

(Вебъ „Русскія Вѣдомости“.)

Muhsu semalo (neisglibhoto) schkru tauteem paſchu walodā dabas finatnifku raftu wehl gandrijs tilpat kā nemaj nav; zittauteeschu walodā wineem tahdi nav pеeetami, tadeht jau nav ari nekahds brihnuns, kā wiſ-weenfahrſchakās, ildeenifchakās dabas parahdibas teem ne- reti neisprotamas un iſleekas pahrdabislas.

Ja, bet jums, mihlee ruhki, jums taisnī sarakstsits wai-
ral, nekā wajadīgs, wišwīsādu rīhmiju — „dseesmu” un
tamlihdsigu „grahmatu”, beeju jo beeju, ja, ko jums weh
wajaga? Neezigo, tulkscho dzejās gabalu preelsch jums
muhfu godigajds laikraksts tshupami no wiſadām fugam,
gan preelsch wehdera, gan ūrds pahraudīschanas un uſ-
taisīschanas, un ūewīschki muims to „perschu” wiſwīsadeem
gadijumeeni un laikeem, — ūawi mehnēsnīžā, ūawi tumſā,
ūawi nomodā, ūawi sapnōs, ūawi seedoni, kad yules ūeed
un ūardes ūurgst, ūawi waſarā, kad ūwiſt un ūowis
biſo u. t. t., u. t. t. . .

„Tauta“, eft jel peetiziga un pateiziga, jo muhsu dailee jaunelli un „spalwas wihi“ loti uszichtigi un nowehligi, — tee neschehlodomi sawus pabeesos, patulschos yakau schus sagrabina (ziteem wahrdeem: sadsejo) to „raibak bletsi“ un paschi wehl tew ewehl to lajut. — — — Jo behdigals pee tam tas apstahkis, ka daschi muhsu „tauteschi“ jau pat ar noluhtu zenshas pasneegit „tautai“ fehnatas, tai kaisit similtis aqis, tai „augstas gudribas un sinaschana“ buhtu tilai sinamu schkru peederums, manto jums, ar fo jo labaki waretu tauru — „tumfcho puhli“ turet pastahwiga atkariba, usturet „knubiku“ zeenibu pre sewi. Ta weens no scheem lungem, lam „tauta“ pastah wigi us mehles, nesen laidis atklahtibā tahdu pahrdroschu beskaunibu (bet no otras puses loti rafsturo scho wihi „tautiskumu“), prot, medizinu (protams lihds ar to ar zitas dabas sinatnes) nedrihlestot populariset, t. i. tauti eepasifhistinat ar rafsteem par ahrsineezibu.

Kas tautai leeds gaismu, naro tautas draugs. — Girdas

tautas apdabrvinatee jaunekli waretu tīt iſglijoti un pluhst
ari uſ augſtſkolam, lai zaur ſazensību ſinatnēs waretu ſewi
iſglijtoes un pajelz ari ſawu tautu uſ augſtakla gariga
un materiela ſtahwokla. Tadeht ari tautai zit eespehjans
jafeedo uſ augſtā ſinibū altara, lai winas apdah-
winatake dehli tur ſanentu gara gaifmu un tāhdi waretu
ſawus wehl gara tumſibā atrodoſchoſ brahlus gaifmoſ
gaifmas un brihwibas ſtareem. To apdomajot gan lat-
ram ar ſiltako ſirdi un dewigalo roku buhtu japaſneedi
paſihdsiba maſturigeeem augſtſkolu mahzelleem. Nebuht gan
newaram teift, ka latris maſturigs augſtſkolu mahzelliſ
jau buhtu pelnijis tautas pabalstu. Tahds, kurem nar
gara dahnwanu un par wiſam leetam uſgihtibas un nopeet-
nas gribas, kutsch ſeedojaſ wairak paſaidnigai dſiħwei,
nelkā ſtudijam — tahds nar tautas pabalfia zeenigs, no
ta ari tauta nela laba neſagaidiſ. Kead tahds ari pehz
wairak gadeem, waj pat gadu deſmiteem ſawas ſtudijas
beids — tad tomehr tautai var labu tas neſtrahdā, winas
ſirds zaur ilggadeju leverofchanu peegreeſuſeeſ tai ſtrahwai,
kas Latveeſcheem wairs nela laba nenowehl, pat ſirdas,
ka daschi Latveeſchu laikrakſti paſneids ſiniſlus ralſtus
ſaweem laſtajeem. „Nam teem „baureem“ tahdu leetu
wajagot.“ Tadeht la wiſch pats nam wihschojis wiſpu-
gali iſglijtoes, bet ar moſam titai tiſdauds eekalees, lai
iſspranktos lahdī nebuht elſamenam zauri, tas newar
eeredſet zitus, kuri wiſus ſawus ſpehlus ſeedojuſchi ſini-
bam un ſeedo ari ſawus ſpehlus, lai zitus ſawus tautee-
ſchus willtu ſew lihdsi — tos, kureem laime nam atweh-
lejuse pee augſtſkolu ſinibū awoteem ſew iſglijtibū ſmel-
tees, lai tee zaur ſiniſleem ralſteem un preelfchneſumeem
tiku iſglijtoti. Schahdus zeņonuſ tad ari nezenioni op-
mehta dubleem, ko mahl — raudſidami ſaweeem neiſglijto-
teem tautoeſcheem laiſit ſmiltis azis, lai tee neſaredſetu
gaifmas ſtaurus, bet gan ſnaustu meegā un ar wehdsibas
blukeem tiku wehl nogulditi tumſibā, lai pats waretu jo
labaki pajeltees lepnumā. Waj tas nar breeſmigi, lai
daschs labs, kas pats dſimis nabadſigā buhdinā un tik uſ
tautas kameeſcheem pajeltees un tizis pee augſtakas iſglib-

faschauandas dsifredot, ta tautai newajagot eepasiftees ar finibam. Gaijmas zeenigs ir ikweens zilwels; tas to leeds, naw muhsu laiku behrns, bet ir ta mumiya usglabajupees no wineem wezeem Egipiteeschu laikern.

Neklaundamees us tahdam tenkam, gribu sekošča rat-
stina zeen. lasitajus tuval eepasihstinaat ar gaismas, se-
wischki jaules krahhaino staru espaidu us dsihweem orga-
nismeeim, peewedot daschus ihmehginajumu panahkumus
čchini fina.

Ja paluhkojas leelpilsehtu tumischajobs pagrabu dsihwot-
lōs, tad muns pretim r̄hgosees schauñmigi bahlas sejas,
kalsneji stahwi, kam slimiga wahrgula sihme no kara
meefas panta nolasama. Pahrdomadami nowehroßim, ka te
naw wainiga weenigi fausd maihes garosa, seit wajaga
peemahjot wehl zitam tahrpam, kas nerimstoschi grausch,
libds sagrausch spirla weselibū un to aishwissna beslaita
dfestrajā smilschu kalmīnā. Jauninam jau pee dsumschanas
teek eepotetas nahwes sahles; ja tas veeaug, tad tam mas
weenadibū ar weselu zilwelu. Ut schis kaundaris ir sau-
les gaifmas truhkums. Batunsa, mirums, ir misadu
slimibū dihglu (bazilu, baltseriju) mihlakais mitellis; sau-
les gaifma (sewischki daschi stari, kā wehlač redsesim) tos
leelakā waj masaka mehra ißlausch, nomaitā. — Kas gan
nebuhs redsejis tumfa ißauguschi stahdinu, sahds tas sū-
zinsch, bes stahdeem ihpatnigas, salas krabfas.

Gaismas nosihme preefsch dsihwenei organismeem ncap-
sverama, bes tas dsihwiba, kustiba us muhsu semes ne-
mas now domajama. Bet pa discho dalu mehs tikai re-
dsam un baudam gaismas espaida labas fokas, kahdas
pahrmainas pee tam noteek dsihwajos organismos, mums
masak buhs pasihstams, ka ari wiwpahr lihds schim finas
par scho preefschmetu (gaismas fisiologisko darbibu) loti
nepeeteekoschas; wehl beeschi fastopam dauds tumschu, ne-
isslaidotu weetu un leetu, neraugotees us to, ka deesgan
dauds pehtis un melleis schini fina. Pehtneeli beeschi at-
duras us parahdibam, kas gluschi pretejas jau reif is-
teiktam domam un pahrsejibam. Un tumschs tadeht schis
jautajumis, ka pahrunajamais preefschmets wisi ja-
reschgits.

tibas un eekuhlees manta, vēhdigi pat nekaunas ar nīži-
naschanu noskaititees us ūsweem neisglīhtotakeem un mastu-
rigeem brahleem un teem nenosleezas wairs ir ne popular-
finatnīšu rakstu! Tadehk preesch tahdeem sehneem, kuri
naw uszīhtigi ūnibās, mehs nedrihkfstam tautas pabalstu
prafit, ne ari to schahdeem pasneet. Kuri uszīhtigaki un
pabalsta zeenigaki, no ta war pabalstu isbalitajas komitejas
weegli pahrleezinates zaur to, ka pagehr apleezibas par
lahrtigi, latrā semestri uolikteem eksameneem, un tos, kas
bijuschi uszīhtigaki, pabalsta, sneeds tautas sneegto palihdsibū.

Bet neween par to lai ruhpejamees, ka tautas pabalsta
wairak fanahktu, ne, mums ari par to jaruhpejas, kahdi
schis pabalsis nahktu wišwairak par ūwehtibu. Kad pa-
sklamees us zītām tautam, kā tas mehds schahdās leetās
rihkotees, tad atrodam, ka tur buhtu ari preesch mums
kas loti eewehrojams un newis par ūapuwuschu nosodams.
Tā veemehram tā faultā studentu pusdeenas stipendijas
ari muhsu studenteem nebuhi nekaitenu, bet gan warbuht
dascham labam nahktu wairak par ūwehtibu, nekā naudas
pabalsis — jo tas nereti teek isleetots zītām wajadsibani
un tad pawaditas weselas nedefas, pat mehneshi bes-
freetnas usturas, tā kā nobarbinatais gars newar ilgi
meesās usturetees, bet tam jasaka tam ardee was. Ja
nu eeriktojam pusdeenu stipendijas masturigeem studenteem,
tad tatschu ūnam, ka par ta usturu, kuram schahda stipen-
dija pasneegta, ir puslīhs peeteeloschi gahdats, wišmas
titdauds, ka tas ir issargats no panihkfchanas, no ūli-
mibam, kas zelas zaur nepeeteeloschu usturu. Schahdas
pusdeenu stipendijas ūchimbrīhscham maretu ūwehletees
tahdā kahrtā, ka students pats war ūwehletees weesnizu —
restorāiju, kur tas eet pusdeenu ehst, tad nu weesnizneels
vehz nosazita laiko, wiša semestera, waj diwi, trim meh-
nescheem, dabun ūamalksu no stipendiju komitejas. Sapro-
tamā, **rekhins**, kas komitejai ūamalkojams, war ūneegtees
tiklā tik augstu, ka tas ir peespreests — un ja students
grib dahrgaku pusdeenu baudit, tad tam it ūamalka pašcham
flaht. Berams, ja kahdu dahu no tautas ūamalkas stipen-
diju naudos isbalitu pusdeenu stipendijās, kā tad tauta

Ir elementarās fiziķas (pasahkuma dabas māhībā) buh
weenam otram finam, tā baltais faules staru lopinsch,
balta gaisma, — par kuras fiziologisko nosihmi mums
tagad runa — nav veens nedalams vesels, bet daščadu
krāhsu staru lopojuums. Šehee staru nu atkal savā starpā
īsschēiras garuma un vinkus radošā aitera wiķošanas
(vibrācijas*) ahtruma finā, kadeži teem ari peemiht da-
ščadas, neweenadas ihpaschības. Vēs gaismas eespaida
(efekta), katram staram peemiht filuma un ķimiskais
eespaids, ziteem wahrdeem — tam trejada energija**):
filuma, gaismas un ķimīskā. Bet šehee trihā energijas
weidi baltajā faules staru lopumā nav weenlihdīgi isdali-
jusčees; filuma energija peektīt wišwairat faules
spektra***) sarkanai malai, tas ir, sarkanajeem un pa daļai

" Te ihsos wahroß japeesthomē pat tā faulto aitera wilnoſchanu, lä gaifmas zehlažu. Ja tās buhtu pareſas romas, ta pabe mums valda muhſchigs (absolutis) tulſchums, tad faulē ſtarī libds numis neno-ſluhtu, tec milſigajā telpā paſuſtu, nenoitſtu libdi mums un mums buhtu jagrabbtos pa tumſu, ja meh̄s jel mas teit hubtum. Bei nu leeta ta, ta beſgaligā poſaules telpa pſlbita ar koli fmaliu, elatiſigu weclu (elatiſiga ſadehl), ta ſchis weelas daliņas, celuſinatas, jenſchās weena otru no feris atſtant), tā faulta e etra ieb aiteta, lufch atrobas ar ſtarpiņas ſtarī tā faultiem atomeem (kermenā nedalamām daliņam). Spihdetaji kermenti nu krehj ſchinis aitera daliņas fazelt wilnojoſcha luſtibū, lura plakčajā vafaules telpā iſplataš ar milſigu ahtrumu — 280,000 werſtes felundā. Šchis aitera daliņas wilnodamas fateſtas ar muhſu aži atrodoſchamees un meh̄s fajuhian gaiſmu. Toitno ſiniju, pa luru aitera wilniſ luſtas, faiuam pat gaifmas ſi a tu.

**) Energija, spēkls, spārs, ar kahdu kustas alitera — gaisa vilni, pēc tam, jo ahrasti tee kustas, — beesshali fels zitt zitam — jo ihsaki tee ir, turpreti jo lehnaasti tee kustas, jo garals vint ir. Visibhalee vilki ir violetājcem stāreem, visgarateem — sarkanajeem.

***) Iau minets, la balto faules staru lopa naw nedalimk
wefals, bet pasiahw no wairaleem baschadu krabhsu stareem. Un proti
fchis krabhsas ir feloschis: farlana, oranscha, tumfchd sel-
tana, gaifchd seltana, gaifchfjila, tumfchfjila un
violeta; latrs tol buhs fchis krabhsas eetehrojis vee warawihlfnes,
lur winas waram beesgan labi isschlitt. Mahsligl fchis krabhsas wa-
ram dabut, ja tumfchä istabä zaurt masu zaurumini eelatsham balto
gaifmas lopinu un turam tai peelim prisimu (triholantins stillu gadals),
iad otrā seena redsefis garenu tschetschuhri, us lura no augsdas uš
leju waram isschlitt mineiās krabhsas, un ko fauzam par faules
fjeltru. Jaapeeshmi, la bes minetäm krabhsam wehl atrastas da-

preeksch studentu stipendijam wairak feedotu. — Tagad dasch's labs itin weenaldofigi atsaka: „Waj es sinu kahdam mehrkam studenti manu naudu isleitos, warbuht wehl palaidnibam — tadehk es nepeedalos”, turpretim no pusdeenu stipendijam atsazifchanas gruhtala un pee tam pee-dalitos rasi ar wairak firsnibas. Negribu jau teilt, ka wisa sanahkusè naunda buhru jaisdala tilai pusdeenu stipendijas, war jau ari sneegt naudas palihdsibu. Waretum ari atlaut tautai paschai iswehletees, kahdi kuraus grib sawu palihdsibu feedot, zaur to, la paraksta liste „pusdeenu stipendijam” waj „naudas palihdsibai”.

Loti jauti buhtu, ja mehs augstskolu pilsehtas wareni eerihkot ihpaschus studentu pusdeenas galdu, sem isglihtotu dahmu komitejas labprahitas wadibas, kur neslatitos, ka restorazijs us pelnu, bet gan us to, ka wifa fainmeezibas mahlsla tiltu isleetota, lai zik ween eespehjams labu un gahrdu ehdeenu waretu pagneegt, lai ari lai tas isnahku zik eespehjams lehti, lai tahbi jo wairal pusdeenas stipendiju buhtu eespehjams isdalit. Saprotais, ka jo leelaka fainmeeziba, jo lehtaku isnahk preeskch tas leelumā pahrtikas weelas eepirk, ka ari wifadi praktiskali, neka masā fainmeezibā rihlojotees. Tadehk newajadsetu preeskch masa pulzina suspendiatu ween eerihkot pusdeenas galdu, bet ari preeskch tahdeem studenteem, kas paschi maksā. Zadoma, ka dauds augstskolu mahzelki wezaki uztizetos dahmu komitejai un nosuhittu tai naudu preeskch dehlu pusdeenas galda, lai buhtu droschibā, ka sehni nedsihwo bes pusdeenas, ka tas beesshi gadas pat tahdeem wezaku dehleem, kuri no mahjam dabun labi dauds naudas, jo nauda ieel isdota eesahklumā papilnam, un lamehr atkal naudu dabun, jupadsihwo kreetmā truhkumā. Kad nu wezaki paschi samakhatu dahmu komitejai par pusdeenas galdu, tad tee waretu droschi buht, ka wišmas ar pusdeenu ir winu mihluli kreetni un kahrtigi apgahdati, jo pats par fewi saprotais, ka dahmu komiteja zentisees zik ween eespehjams kreetni rihkotees. Wairaleem ehdeenu pagatawojot ari waretu dauds praktiskali rihkotees nela masaku pulzinu apgahdajot. Atri Rīgas Latweeschu Labdaribas beedribas dahmu komiteja waretu glūshki labi glihtas telpas eeribkot studentu pusdeenas galdu, kur waretu eet tahbi studenti pusdeena, lureem, ka pabalsts, peespreefs pusdeenas galds, ka ari tahbi, kas paschi samaksā, jo tur dabutu lehtaku un labaku pusdeenu, neka zitir, bet Rīgas Latweeschu Labdaribas beedribas lehks ir tahlu no pilsehtas un us tureeni augstskolu mahzelleem naw iedewigi noeet. Waj Labdar. beedr. dahmu komitejai rān nebuhu eespehjams pilsehtas turumā dabut glihtu lokalu, kur katra sind isnahktu dauds praktiskati, nesātiktahu no eelsch pilsehtas projam? Tas warbūti buhtu eespehjams, kad Rīgas Latweeschu beedriba tai wairak rolu fneegtu un kad wišpahrigi pee Labb. beedribas peedalischanās buhtu dīshwafa, leelaka.

ari oranscha d'seltanajeem stareem, kuri wišmasak laujas laustees. Kāmisla energija atrodama spektra otrā, pretejā galā, filajos, sevišķi violeitajos staros; ar gaismas enerģiju bagats spektra widus, gaischd'seltenee starī. Tā tad redsam, ka balta gaisma, kas mums išrahdas tik weenlahrscha, ir daschabu krāhsu staru lopojums, kureem latram savas sinamas ihpāschibas. To eewehrojot, ronaš jautajums, kahda šo mineto daschabo staru fisiologiskā nosīhme. Waj mini više weenadā mehā nepeezeeschami organizmu d'sihvibai? Kuri mairak, kuri masāl weizina kahetigu d'sihvibas gaitas noīstīnaschanos? Nahdu eespaidu dara ūhee starī pa weenam uš d'sihvām buhtem? Waj eespaids pee daschadām buhtem weenads? u. t. t. . . Luhk, tik sāreschgitis un gruhtis ir jautajums par gaismas staru fisiologisko nosīhmi (eespaidu uš kahda organijma eelschejo darbibu), tadehl tas, neraugotees uš daudzajeem spezialiem (kas taišni uš ūhee jautajumu attēzas) pehtiju-meem, wehl deesgan tumščs. Protams, ka teit naw eespehjams, ūhee plāschā jautajuma tagadejo stahwolli ūhli pahrunat, tas laikrakstā naw eespehjams. Teit peeredīsim tikai daschus wišjauktu pehtijumu panahkumus (resultatus) par ūhee jautajumu, t. i. saules krāhsu staru fisiologisko nosīhmi, to eespaidu uš d'sihweem organismiem. Pirms lahdus peemehtus iš augu jeb nahdu malsis.

Ka faules starí weenadā mehrā newežina augu attihstibū, ta jau sen pasihstoma leeta. Baur ismehginajumeem (elsperimentem) ir peerahbits (peem. stahbus audsejot sem krahjota stilla), ta stahdi wislabal aug un attihstas sem farlano un dselteno staru espaida, wiswahjal turpreti sem silo un fewischli salo staru espaida. Gewischli daudsi schimi siang nodarhojees Amerikanestis Drenerz: minsch if-

schas, kuras tpestrā nav redsamis, tā: ajs violetām krāfam tā debetētā u lītrā v i o l e t a s, ajs fārlanām — u l i t a f a r l a n a s. Vēnu tonas jautajums, kādekl mūhsu ajs no til dāschadām krāfam atspoguļojas balta gaismā? Kādekl tā nav raiba, jo wina tas fastahvo no doschadeem slareem, lā fārlaneem, wioleteem, dzellaneem u. t. t. Ūsmehginažumi peerahda, la wifas fchis krāfas lopā fastahda balta krāfsu. Peemehcam waram nemi apalu papīra gabalu, us lura uslīmētas wifas spētra krāfas; ja nu šo papīru lehnām greefīsim apwina ajs, tad nomanīsim wifas krāfas, greefīsim turpēti ahti, neišchlīsim neweenas krāfas, redfīsim tilai balta rinki. Tas ißlatrojās zaur to, la ajsi ihpašība dabuto cespību paturet wehl brībīnu (apm. $\frac{1}{2}$ sekundes) pēz tam, tad jau cespību atstājušchais preeslīmets pasudis. Tā leetum liytol nedēsam wif vilrenus, bet uhdēni pārvedeenus.

Berešim, ka turpmāk mums arweenu labaki buhs eespeh-joms pabalstīt savus augstskolu mahzeltus un Latvju tautas labakeem dehleem pehz isglichtibas zenschotees nebuhs ar schauismigu truhlumu jazihnas un bes laika janoeet ehnu walsti. Varbuht nemas newaram eedomatees, ko tauta iau ar daschu labu Latvju jaunekļi saudejuse, kuram pehz ūnibam zenschotees ajs materielu lihdselku truhluma ir bijis boja jaet. Tadeht turpmāk teescham ar dauds wairak firsnibas wajadsetu toutai peedalitees pee palihdsibas sneeg-schanas masturigeem, bet uſzihtigee m augst-skolu mahzeltkeem.

Pasneegta palihdsiba nar ufflatama, kā dahuwana, bet kā ainsnehniums, kas wehlak atkal jaatbod atpakał, ne teem, kas ir dewuschi, bet atkal stipendijam. Ja latris, kas pa-
lihdsibū dabujis, turēs par sawu peenahkumu, to atkal at-
dot preeksch stipendijam (tad, kād weetā tiziš un war pelnit),
tad ar laiku mums deesgan stipendiju salrahsees un rasi
mehs waresim labu dalu sawu masturigo augstskolu mah-
zelli pot ar pilnu pensiju pabalstīt, kā studenti dabun ari
dīshwolli un vat brehbes. Mumis tilai jasanemas naudās
doschanā preeksch stipendijam, kā ari pasneegtaš polihdsibas
atdoschanā — tad dauds ko jaantu panahkum. Tagad, kur
atpirkschanās laiks no jauna gada wiſitem studentu stipe-
nijam par labu atkal iuwojas, daram jau pee laika sawus
tauteeschus us to usmanigus. Tāhdam zehlam mehrklīm
pehj eespehjas seedot ir latra peenahkums. — Laiki ir
gruhti, semkopji druhmi raugas nahlotnē. Behdig! Bet
taisni gruhtee pahrbaudishanas un pahrejas laiki lai mums
viemās noder par mahzibu, kā mums jabeedrojas, kā mums
gruhtee laiki jaluhlo pahrwaret lopejeem spehkeem. Kā
selts teek pahrbaudis un schlikstits uguus leesmās, tā
gruhtee laiki muhs pahrebaudidami rasi stiprinās til muhsu
spehkus. Stingris raksturs nodibinaš sadishwes wehtrās,
spehki stiprinās zīhnā. Stiprināsim tad sawus spehkus
lopeji zīhniamees pret gruhteeem loikeem! Eesim schai
zīhnā roku rokā, kā brahli, wiſi bes iſnehmumo, tā angsti
mahzitee, kā nemahzitee, turige un masturige. Tilai
tādi mehs buhjum spehjīgi zīhniitees ar muhsu nenoweh-
ligeem apstahkleem. Mumis zits zitam japalihdsas. Tadeh
palihdsesim ar' muhsu masturigeem zensoneem, kuri lauda-
mees ar truhkumu, zīhnas us preekschu, zīhnas dehi gara-
gaismas. Bet muhsu augstskolu mahzelli no sawas puſes
lai ari zenschās, buht tautas pabalsta zeenigi, uſzītigi mah-
zidamees, pabalstu fahrtigi isleetodami un sawus spehkus
seedobami sawas tautas un wiſpahrigi zīlwezes labā.
Tautai nepeeteek ween ar to, kā winai dauds mahzitu wiħru,
bet jo ſewiſchli leikt swarā tas, tā hdi min i.

adwokats u. t. t., ja tas tillo išpilda savu amata pē-
nabrumu un neierīcīgiem vairs tīslab fā nekādās tuvalas da-

libas pee tautas hebdam un preekeem? Daschs labs ee-
tzis weetā, isturas tihri tā, it kā draudse buhtu til wina
dehl un newis otradi. Ne, tahds naw bijis tautas pa-
balsia zeenigs. Muhſu mahziteem wiſhreem wairak jasee-
dojas tautas labā. Zik dauds laba tautai newaretu darit
muhſu mahzitaji, ahſti, adwolati u. t. t., bet ai, zik mas
wehl daschs labs eevehro tautas wiſpahreju labumu! Ta
ausis wairs nesadſird tautas noptuhtas, ta firds wairs
nesajuht tautas preekus un tomehr winsch rafī til us tau-
tas kameescheem peetizis pee dſidrajeem ſinibū awoteem.
Zik muhſu mahzitaji nem beedribās dſihwu dalibū, zik tee
weizina veem. jautashanas walrus un pateſi tautiflus
zenteenus? Ai, mas ir to. Daudſi ir aizinati, bet mas
iſredseti. Daschs nenoſarſi pat firditees un nigratees par
teem, kas tautai zenschas paſneegt ſinatniflus ralſius: kam
tautai to wajagot. Ja, kam tautai wajaga iſglīhtibas,
kad til taydam paſham labi llahtas. Kauns un ſimtu
reis kauns par taydu tauteteet! Waj to eevehrojot kahds
brihnuns, ka tanta pehdejā laikā tā kā atſaluſe pret ſa-
weem mahziteem dehleem un ari leelas ſauđejuse ſeno ſpa-
ribu un bedſibu pee to weetā eedabuschanas. Wini domā:
„ar' zittauteeschi iſpilda ſawus amata peenahlumus, kam
dehl tad lai mehs til ruhpejanees par ſaweem mahzita-
leem dehleem, kad wini par numis pa lahgu negahdā.“
Tam jatop zitadi. Mahzitakeem jatuwojas ſaweem ma-
ſakajeem tautas brahleem un jaeewehero wairak to labums.
Plaifa, kas iſzehlufes, naw japaſelina, bet jalihdina.
Mehs tafchu wiſi eſam weenās tautas behrni, kamidehl
tad lai ar' wiſi kā brahli un mahſas nedſiwojam, zits
zitu paballidami? Tas muhſu peenahlumus, darifim to.
Par peenahlumu runajot, ſche deemschehl jaaiſkar kahda
wahriga weeta, firds ſahp to darot, bet zitadi nelihdi,
newar klusu zeest. Stipendiju nauda augtſkolu mahzelteem,
ka jau minets, neteek dahwinato, bet til aifdota. Un wehlaki,
weetā eſot, aifdoto maſumimuteescham nenhastil paheak gruhtii
atdot. Pee labas gribas tas eespehjams. Aidotā nauda tad at-
kal teel aifdota ziteem maſturgeem ſtudenteem, lai ir tee
ſpehtu iſſtudet. To eevehrojot nu buhtu jadomā, ka it-
weens zentisees naudu atdot, bet tas deemschehl lihds ſchim
notizis paheak moſā mehrā. Moſcheljomi, ka daschs
labs eetizis warbuht atkal til us tautas kameescheem ſiltā
weetā, kur velna tuhſtoscheem, par stipendiju naudas at-
boschanu ir ne ſapnot wairs neſapno. Waj tas ir go-
dig? Waj tā iſpilda peenahlumu? Tahdi teescham pel-
nitu, ka wini wahrdus iſſludina laikrafſtōs, lai tauta re-
dſetu, kas tee par warencem kreetneem wiſhreem. Šinibū
komisija wairakſhartig iſtaizinojuſe, aifdoto naudu atdot,
bet winas bals ir bijuse til bals tuknest. Ari tas tā
wairs ilgi newar palitt. ſche jaſper ſoli, kas taydus
peeppeesch iſpildit ſawu peenahlumu. Mehs nedtihſtām

Nr. 33 un 34). Spaniā daschds apwidzs laudis breesmīgi īrgstot ar šo slimību. Ari jaunajā pāsaulē spitaliba bēschi fastopama un toli iplatiņūses. Bet ne tik jaunakā laikā. Jau 1789. gadā gubernators „Carondelet“ usbh-weijs Nū-Orleanas tuvumā kahdu spitalnīzu. Apgabals, kur spitalnīza atradusēs, eesaulis ar laitu par „spitaligo semi.“ Par spitaligeem labi gāhbajot, tās atschķirot no weselieem, spitaliba ar laitu mās pa māsam išnīkluse. Bet tad ar' wairš neweens par vīnu neližes ne sinot. Tagad Lūissiā, vēž valdības finam, atlal atrodas ap 500 spitaligu, no kureem 50 dīshwojot Nū-Orleanā. Lai šo sehru norēhrstu, tad iſlaiſts likums, vēž līea spitaligeem jadīshwo fawruhp, atschķirushamees no weselieem. Iſlweens, kas to neeewehto, vēž likuma bahrgi ūdams; tāpat bahrgs ūds sagaida tās, kas spitaligeem īzreis pajumtu. Bet šīs likums buhs gauschi gruhti iſwedams: Beo-Lafurſchā (Seemel-Amerikā) atrodas pat wesela spitaligo kolonija un vīnu atschķirt buhs ūfai gruhti. Daschus gadus atpakaļ tureenās spitalīgēe fawus behrnuš ūhla pat suhtit ūlosas, kuras tīka apmelletas no nespitaligo behrneem. Iſzehlās leels trāžis. Beo-Lafurſchās (Bayon Lafurche) spitalīgēe padakai gan jau dīshwo no zīteem atschķirushamees paschi par ūwi, tā kā weseliee bādas ar teem ūeetees un tuvaki ūatlīkēs. Bījā minētā apgabalā dīshwo tik spitalīgēe, kureem pašchein ūwas ūrgotawas, ūlosas, ja pat ūawa basnīža, ūra par mahzitaju kahds ūaleeschū garidzneels — ari spitalīgs, kāršč ehot ūabs ūunatajs un ūra wahrdi pluhtot iſ lihdsjuhtīgas ūrds un tadehk ari ehot ūabaga ūelaimigajeem ūee ūrds. Ģemeħrojans tās, ka minētās garidzneels agrali bījis gluschi wesels un tik ūaw ūpitalīgo draudi ūpdamas ari pats ūastīdīs ar šo breesmīgo slimību. No mihelestības un lihdsjuhtības ū ūelaimigajeem ūrds, tās

Spitaligo seme.

Spitaliba ir breesmiga un reebiga slimiba. Winu juu
wehsturneeki peemin sen fends laikds. Bibelē spitaliba
usflatita pat Deewa fodu. Spitaliba deemschehl ir muhsu
laikos deesgan stipri isplatita slimiba, ari muhsu mihla
tehvoja now no winas pasargala, jo schur tur pa dascheem
nowadeem schi sehega plosas deesgan stipri mehra. To
eevehrojot nobibinajischaas pat bedrisbas, kuras jenschaas
scho breesmigo sehrgu apkaroit (flat. „P. B.“ 1893. g.

zeest, ka tautas aſtinaineem fweedreem fuhti geuhti pelnitez
graschi wehl ilgati paleek tik nezeenigas rokās. Mum
tee jadod zeenigaseem. Ja ifftudejuschee jel dauds mas
wairak buhtu atdewuſchi aifdotos graschus, tad mehs wa-
retum dauds wairak masturigu zenfigu jauneklu pabalſtit,
nekā tagab. Netruhſt mums ſinams kreetmu tautas dar-
vineelu, netruhſt mums tahdu, kas opſinigi iſpilda ſawu
peenahlumu, bet mums jazenschas, ka ikweens iſpildit
ſawu uſdewumu. Augiſſkolu mahzefleem pabalſtu paſnee-
bſot mums jaraugas uſ to, kas ta zeenigs un kam ta
pateefi wajaga, tad ari rafees dauds wairak tahdu, kas
aifdoto naudu drihſumā atdos un tauta ſinadama, ka nau-
da nockluhſt ihſtas rokās, dauds wairak ſeedos muhſu zen-
foneem uſ ſinibū altara.

Beigās wehl lahdū wahrdīnu. Mehs pabalstam muhsu masturigos augstskolu mahzeltus. Tas teizani, to darit muhsu peenahkums. Bet, waj nebuhtu jau peenahzis laiks, ari reis wairak wehribas peegreest muhsu jaunavam? Waj winām pabalsta newajaga? Ari winas taischu tāpat zilwei, ir winām slahpīt pēhž gaismas, ir tas ir gaismas zeenīgas. Seeweite ejot „tautas kreisā puise, kur fīds atrodotees.“ Seeweite ir leelakā waj masakā mehrā tautas dwehsele. Apgaißmoſim, attihſtſim ſcho dwehſeli, peegreifſim tai wairak wehribas. To daribami mehs ſtipri weigzinasim wiſas tautas labklahjibu un nodroſchinasim tautas nahloini. Kreetnas, iſglihtoia ſ, tilumigas un ſaimneezigas ſeeweetes ir tautas pastahwibas un labklahjibas namats. Ja ſhis pamats ir ſtipris, tad tauta neiſirs, bet pastahwēs, ſels, plaunks un ſeedēs. Balihdſefim ziſs zitam, ſneegſimees weens otram brahligi rokas uſ ſopejeem, kreetmeet darbeem, tad „Deeros dos muhsu tehwu ſemei Seedu laikus peedſihwot,“ — tadeht wiſi, knaschi pee darba!*)

Tikumigå ondsjinaschana.

1

Tikumigo juhtu attihstischanaas.
Wibibishamalas agra jaunib's raf
Wimma lommaat makhamas.

(Hamlet 1, 3.)

Rumajot par zilveka gara attihstischanos, mehs aistrādam, kā behrna juhtelli pirmā laikā pehz dīsimšchanas ir pavisam neattihstīti. Jaunpeedsimis behrns ir pavisam aks un kurls, pat meesīgas sahōes winsch waj nu nemās nesajuht, waj sajuht tikai neskaidri (Behz prof. W. Preyera „Die Seele des Kindes“). Tīkumigo juhtu attihstischanas loti lihdsinajās juhtēlu attihstibas gabjeenam. Kā behrns pirmā laikā nespēj iisschķirt baltu krāsu no melnas, sarkanu no salas, tāpat winam savas dīshwibas pirmās nedēļas un pirmsdīs mehnesījūs naw ne jausmas no tam, kas labš, kas īauns, kas tīkumigs, kas netīkumigs. Kā gara spēbja, tā arī tīkumīgās juhtas attihstas pamāsam, sem ahrejo avstahku eespaida. Apluhkosiim tagad no pāscha solēkumā vīlēja tīkumīgo juhtu attihstibas gabjeenam.

eesahkuma zilvela tikumigo juhtu attihitidas gahjeen. Ne daudjas stundas pehz dsiimshanas eesahkas behrna meesiga baroschana. Meesigas baribas usnemshana un meesas attihitishanäs ir zilvela dsihwibas eesahkumä galwenäs, gandrihs weenigas varahdibas. Daba behrnam ir dewuhi lihds inslinktu (neapsinigu dsihschanos), kas winom nepeezeschami wajadfigs preelsch paschustureschana — winsch neapsinigi sihsh mahtes kruhti. Sihschana behrnam nemas narjamahtas, lai gan winsch pats nemas wehlnessin, ladeht winsch sihsh, neka nesin no tam, ka mahtes peens dod wina meesai baribu. Muise eeliku piirkstu winsch sihsh tilpat kahrigi, ka mahtes kruhti. Garschu wehl nesajusdams, winsch gluschi ar iahdu paschu kahribu dser filku ubdeni, ka peenu.

Bet lai nu gan meešigo baribū behrns pirmā laikā us-
nem neapsinigi, lai gan wina juhteksi ir wehl pawisam
neatihstisti, tad tomehr jau paschus pirmos wina dīshwes
azumiellus pawada diwejadas juhtas — patihkama s
un ne patihkama s. Schim juhtam ir tahda wiš-
pahriga, nenoteikta daba. Ja weseligs behrns ir labi,
ehrti nogulbits, ja wina issalkums ir apmeerinats, tad
winu pahnem patihkama s juhtas. Ne patihkama s
juhtas turpreti modina issalkums. Zaur mahtes
truhu ilkreis nepatihkamo issalkuma juhtu weetā eestahjas
patihkamas apmeerinajuma juhtas. Ar laiku behrna sma-
dneses un juhteksi jaunees finamu attihstibas valahpenu.
Winsch jau fajuht garsch, reds daschadus preelschmetus,
spehj isschikt krahsas un skanas u. t. j. pr. Drihs winsch
ari nomana, ka patihkamas juhtas stohw sakara ar mahti.
Kad pee wina atmahl mahte, tad nepatihkamo jeb issalkuma
juhtu weetā eestahjas patihkamas juhtas. Ja mahte tur-
preti ilgalu laiku pee wina naw bijužt, tad winsch fajuht
issalkuma, jeb nepatihkamas juhtas. Pusgabu weza behrna
seju pahnem smaidi, kad winam tuvojas mahte. No
peedshwojumeem winsch fin, ka nepatihkamo juhtu weetā
eestahjes patihkamas.

Te nu parahdas behrna pirmā peekhriba mahtei. Schai

“) Daram zeen. lafitajus usmanigus us mumš no Sinibu Komisijas preefuhito un fludinajumu nodalā eeveetot „Utsajinajumu us atpirkschanos no jaungada visitem.“ Mežs ar leelafo preefu nemšim pretim sejim teijomajam nolužlam par labu eefuhito naudu un ee-fubtitiju waherdus nodrūlasim „Mahjas Weesi“. Red.

peekehribai tomehr wehl naw nekahdas tilumigas nosihmes, lai gan no tas ar laiku ifang behrna mihestibas, ustizibas un padewibas juhtas pret wezaleem. Ne behrens wehl war aptwert, kahdu labumu winam dara mahte, ne ari winsch ko sajuht no pateizibas. Wina juh'as wehl teek waditas weenigi no paschustureschanas instinta (dsinella). No mahies kruhls aikaras mina organisma — micas augschana un attihstischandas — un tamlihdz ari patishlamas juhtas — mahies parahdischanas tadeht winam ari ir patishlama.

Ta pamoasam ar mahtes weidu neschikrami saweenojas patihkamo juhtu atmina. Mahti eerangot behrnamat lat-

reis naht vrahā ari pat̄hkamās issalkuma remdeschanaas
iuhes. Vrahās flachthutua minam tədah̄ ari tod ix na-

binat no raudaschanas un sahpyju eemesla. Pehzits wehle-
tos palihdset Janzilcham atdabut sirdsnu atpakat. Winsch
jau zaur to ari servi atswabinatu no nepatiyksamo sahoju
suhiu aiminas.

Schis otrais tilumigo juhtu attihübas palahpeens jau eewehrojomi atschäkiras no pirmä, kad behrna juhtas tila naditas weenigi no paeschustureschanäs instinkta. Tagad winsch fensi paeschu sahk west salara ar ziteem zilweleem. Tagad winam jau sahk ruhpel ari zitu lablahjiba, winsch jau sahk domat valat, kas ziteem patihkams, kas nepatihkams. Par sawam wehleschanam un par saweem darbeem winsch tagad spreesch ne ween no sawa, bet ari no sawu tuwejo apkahrtejo stahwokta. Wispoirms sinams winsch sajutis fimmatiyu pret teem, kas winam stahw wis-tuwak, kas wimü satru deenu koyj un baro. Ar mahtes reidu jau labu laiku atpalat wina atminä bija faistiju-schäc patihkamas juhtas. Tagad winsch jau sahk sapraast, ka ari mahtie iisschäk patihkamas un nepatihkamas juhtas.

No cefſchfemēſ.

a) Waldibas leetas.

Baltijas gubernās semneeki, kuri pīrāo reis no
muīschneeka pēhrēk klauschu semi, atswabiniati no krepstu
poschlinam. — Bet war ari atgadīties, kas nereti noteik,
ka semneekam pahrdotā seme aīs dašħadeem eemiesleem nahl
atkal muīschneeka rokās atpakaļ un tas to atkal pahrdod
lahdam zītam semneekam, ko nu lai tāhdā gadījumā dara?
Waj nu no oīreis u. t. t. semneekam pahrdotas klauschu
semes jaunās krepstu poschlinas? Waldoschais senats
schai leetā iisskaldrojis, ka poschlinas naw jaunās, kad kahds
semneeks pīrāo reis pēhrēk semi, weenalga, waj semes ga-
bals jau kahdreibis pahrdots waj ari ne.

Zelu ministrija islaiduse nisđani dsehszelu waldem pawehli, ka nahkošča goda pavairojami un paplaschinami laufsaimneegibas raschojumu iſwadachanai wojadsigie darba spehti un wojadsigas etaisies. Stazijas ari išdarami daschi jauni cerihlojumi weeglakai un aktraloi laufsaimneeku raschojumu eelahdešchanai na iſlahdešchanai.

Militschu (siemes sargu) eesaufschanas sind us munstura mahzibu, notiluschi daschi pahtrojumi: 1) Teem I. schlikas militischeem, kuri usturas Polisj, Kubanas un Terelas apgabaldo, munstura mahzibā jaobodas us winu dsihnes weetai wistuwalo pilsehtu, kur noteel munstura mahzibas, pee kuri jaeesneids weetejam aprinka kara svehla preelschneekam luhgums, tai aktantu israuditā weetā is-pildit sawu deenasta peenahlumi. Luhgums eesneedsams ne wehlat, kā līhds ta gada 1. martam, kura jaet munstura mahzibā. Ja luhguma terminu noławē, tad jaet munstura mahzibā tur, kur wilktā lose. 2) Tee militachi, kuri dsihwo lahdā Ustjas-Kreewijas gubernā, waj apgalda, waj Uiskaukasijs, kureem us mahzibu jaeerobas sawā dsiintene, teek atswabinati no munstura mahzibas, ja wini tikai tai kara Klausbas komissjai, kura winus preeflaitiju se pee militischeem, eesuhja weetejās pagastwaldes apliezzibu, ta tee pa to laiku, kura wini ziti wejuma heedri dsiintene eesaulti us deenasta mahzibu, teescham usturejuschees metod̄s apgabaldo, kur munstura mahzibas net ika naturetas.

(W. G. A.)
Par junkurskolu reformu. No sāha gada sahlot ir nolikti jauni nosazījumi preiķīgā teem, kuri grib eestah-ieses junkuru skolu augstākās klasēs un proti: savvaļneki un tāhdi, kuriem jaur losī nonemti lara deenastā un kureem winu iegūšanā dod teesību restah-ieses nodakās ar lara skolu kurju, junkurskolās var tikt uņemti vēži tam, kad wini ištorejuschi eksamenu taktikā, militartopografiā un lara likums vēži junkurskolu apakšējo klasu programmas, bet viņi ziti tikai tad, kad wini ištorejuschi eksamenu vēži junkuru skolu semināro klasu programmas viņas finibās, kurās sāhīni klasē teek mādītas. (Gcaschd.)

Adopteti (behru weetā peenemti) Schihdi.
Adopteti Schihdi nereti scheblojas senatā, ka komeral-
valdes minus leedsotees usnemt ianis draudsēs, pee kuraā
peererot winu adoptiw.-wezali. Senats isschihra, ka
adoptiw.-behrnam, lai gan winsch zaur adopziiju tizis par
dīmītas lozelli, tomehr wehl naw teesiba, buht par tās
draudsēs lozelli, pee kuras peerer wina adoptiw.-tehws.
Tadeht adoptetu Schihdu vahrvechana us jaunu draudi
war notišt tilai pehz teem vreelshralsteem, kuri līlumā par
to nofazisti. (Sud. Gaf.)

Widsemes gubernas veterinar-ahrstii Lindenstampfs
un Kangro pehz nolalpota deenasta laika paaugstinati:
pirmais par galma padomneku (hoscahtu) un otrais par
soleajui ofesoru.

Burtneeku mahjataja pagastis peeweenots Burtneeku pils pagastam.

Widzemes viispahrejās aizgādneezības jaunakais
darbvedis Behtinsch eezelts par wežako darbwedi.
(W. G. A.)

Wentspils aprinka preelschneeks Justīns Zibowitschē
paaugstinats par galma padomneelu, Jaunjelgawas ap-
rinka preelschneeks v. Bogis par kolegiju asesoru un kur-
sēmes meshu pahrvaldības eeredni Kaspars Krīschs un
Jahnis Freibergs apbalwoti ar sudroba medalam nehsa-
iomām pēc Stanislawa lentes us ikuhtim. (R. G. A.)

“) Daram zeen. lafitajus usmanigus us mumš no Sinibu Komisijas preefuhito un fludinajumu nodalā eeveetot „Utsajinajumu us atpirkschanos no jaungada visitem.“ Mežs ar leelafo preefu nemšim pretim sejim teijomajam nolužlam par labu eefuhito naudu un ee-fubtitiju waherdus nodrūlasim „Mahjas Weesi“. Red.

**) Д. Сеали, "Основные начала психологіи," стр. 272.

10. The following table shows the number of hours worked by each employee.

Dauds usslubinatajus us dumpi apzeithaja un spihdsinaja bet tas wijs neko nelihdseja. Turzijas Armeneschi redse dami, ta winu tautas brahleem kreevija (Kreewu Armenijā) labali klahjas, gribja aismabinaces no Turku juhga un winus us to wehl paslubinaja winu loimigakel tauta brahli. Bet tam wiham par spihli nopeetni nemeeri ne buhtu iszehlusches, ja Turku waldbi jel kurnehr buhti aissfargajuse Armeneschus pret Kurdu usbrukumeem un waras darbeem, ta ari pret sawu eerednu patvaribam un issuhlschanu. Ir warde tatschu tschiblik, tad tai witsi min un tad wadis peekahrt, tad tas luhst. Armeneschus asaram ažis stahsta var daudsaem usbrukumeem, lau pisehanam un slevkawibam, kur wainigeer pavisant netikuschi soditi. Daudsi laupitaji, ta fakot polizijai gar beguni staigajuschi frolvpodami un hneedauers. Kefarija isgahjuscha goda Turki tituschi uskuhditi pret Armeneschueem Turki aisdedsinajuschi Armeneschu (Armeneschu ir kristiti basnizas un mahjas, nodedsinajuschi bahrsus un islaupijschi dshwoltus. Iszehluscs breesmiga faburshchanas star Armeneschueem un Turkeem. Afinis pluhduchas straumen Scha gada janvari uskuhditee Turki Josgada fajizuschi us lahda Turku paschā: "Mehs gribam notaut wijsus Armeneschus." — "Es schai leeta ne-eemaifschos, dareet tas jums patihs," atteizis pošča. Iszehluscs zihna, 200 Armeneschu nogalinati. Bogahjuscha gada Kurdu jahtneeki usbrukuschi Armeneschueem Alashkertā un nokahwusch 190 personas. Ahrsemju aissahwju erenug Turzija ne ehemehrojuse, ta gan wijs to apsolijuje, bet neka nedarijuse, domadama, ta leelwalsis, meena otru greissi usluhkdomas, nopeetnu folu jau nespershot. Nesen Kurdu jahtneeki vari vahrjahuschi par Perseeschu robesham, islaupijschi Derikas Klosteri, nogalinauschi mairak Armeneschue un tad aifal gluschi omulgi, it ta nelas nebuhtu notizis, atgresusches meerigi atpakał. Par Armeneschu dumpeenekeem, kuri isgahjuscha gada Galazija apzeitinati un eeslodstii zeetumds, stahsta iħri schauschaligas lectas: 1. Skolotajs Esajans (40 gadu weżs) nedabujis 48 stundas ne lumosa ehst, tizis 6 deenas pehz tam us mitras semes guldits un schad un tad ar speekeem schausts. 2. Telejans (41 g. w.) stiprā salā apleitis or larstu uħdeni, winam jaheetas rokas un tad tas kahdu laiku pee kahjam pakahrt, ta kā galwa karajukses us semi. Peħz tam winam pee-seeti pee kahju żejtanaw smagi almeni, ar kahdu nastutad tam wajadsejts kahdu ħarru reis nomestees jekds un vezeltees. 3. Skolotajs Kerkienemals (23 g. w.) turet 4 stundas (?) ilgi pee kahjam peekahrt un peħz tam winam wajadsejts aukštā uħdeni żekus lojti. 4. Salfajans (33 g. w.) gluschi plsits fasaistis, 4 deenas nedabujis ne ehst ne dseri un peħz tam 11 deenas til uħdeni un maisti. 5. Dehepitelitjans (30 g. w.) 24 stundas fagulejis zeetuma netihrujus un pee tam wehl tizis aplaistis ar uħdeni. Peħz tam wehl wijsa wini meesa bedsinata ar boltu, nodedsinatu dsej. 6. Tschulurlus (45 g. w.) 12 deenu laila, peħris, aplaudijs un zitadi spihdsinats. 7. Teokmedjans (27 g. w.) ar speekeem danus na fruktum. 8. Keschlejona kbisse tikuse no polizisteem apsmeeta. Pee feewiescheem pastrahdatee waras darbi ejot neskaitami. Gruhti iżiżam, ta rakkha kahds Armenetis "Frst. Btg.", ta Sasunā pastrahdatee bresmu darbi buhschot pehdejee. — Armeneschu behgħi Atenas (Greekija) stahsot, ta dauds Armeneschu aif bailem atstahjot sawas dshħves weetas, it ihpaħchi Mušča, Bittisja un Sasunā. Schee behgħi muhlot par Kreewu robeschu, tatschu dauds krihi Turku nagħds un teekot eespondenti zeetumds. Jau kopsch 8 meħnescheem Sasunas eejxklis ejot apseħħis no Turkeem, kuri neweena neloisħot ne aħra ne eelsħa. Mehħnejchi tscherri atpakał, Turki isbieduschi, ta Bortemmis zeemata (pee Sasunā robesham) eedħiħvotaji fuħijschi usturas libħellus us eesleħġi Dalworigu, tublin usbrukuschi Bortemmis zeemata, to islaupijschi un nokahwusch dauds jidher. Lib-ðigas lectas notikusħas ari għadu atpakał. Kahds isbehħdijis Armenetis Atenas stahsot, ta ta onħulis nogalinas, tanta wijspiems apsmeeta un tad nolauja. Kahds Armeneschu mahzitajis nogalinas taveħz, ta tas leedsees sawa basnizā (Bortemmis zeemata) isbarit Turku drekkalpo-jumu. Bortemmis zeem ispostihs ta fakot liħds pamatam, no 325 mahjam atlikusħas wieħi til 25 mahjas. Sasunā eejxklna leelala zeemata Dalworiga eedħiħvotaji, dabu-dami finn par bresmu darbeem Bortemmis, usbrukuschi Turku saldateem pee robesħas. Turki aissuhħijschi 12 saldatus us Dalworigu, lai issinatu, kas tureeħħescheem iħsti notizis, par to wiñi ta' teko. Armeneschu duqmās un fashutumā wijs 12 saldatus nogalinojuschi. Peħz tam us Dalworigu aissuhħijs leels pulks Turku saldatu ar leelgħaleem. Dalworiga nopoxtita liħds pamatam, ne almenis us almena neolħażihs. Selo bejs, Injumax bejs, kahds Kurdu jahtneelu ofiżżejjur un pulsinħi saldatu dewijsħeess us Semħas zeemata, kur wiñi ar waru is-kristiġo basnizas is-millu kahdu Armeneschu mahzitaj, usseħħdinajuschi to us ehseka un galu galā mahzitajis un eħselis nosħauti. Tanip Semħas zeemata Turku saldati eelausħeess kahda Armeneschu mahja, pastrahdajuschi pee mahjas kundses un tās 14 gadus weż-żgħira fluka waras darbus un tad abas nokahwusch. Selo bejs gluschi meerigi, bes jeb kahdha firbdapsinax fahpem aissuhħijs ar waru 8 Armeneschu fasaistules us sawu haremu. Kurdu un Turku saldati noxiha agri, ap saules leħlfchanu, usbrukuschi Relitħusen as-zeemata un aisdedsinajuschi mahjas, samehr eedħiħvotaji weħl għalixi. Kahds Armenetis Arakħiels ar sawu laulati draudjeni, nesħeħħligi spihdsinati, ar nobedsinatu dsej, kameħtiee tie islaiduschi garu. Mahzitajis Margos ar 20 zeem mahjas eedħiħvotajeem pats sawa mahja dħiħwi f-aħħid. Zeemata weżjalais Tschēnegħs faseets un ar sawu abam meitam is-żepi. Sebgeniżas zeemata aktar 25 Turku saldati pastrahdajuschi waras darbus pee skolas meitenem. Kurdu laupitajis Jbo bejs kopa pa draugam ar kahdu Turku mirsneku un saldateem dewijsħeess us Bahlu, Hazzenta un Komħas zeemata, kur tie bedsinajuschi, lan-pijschi un pastrahdajuschi bresmiji reebigus tauna un waras darbus. Wini padsinu kieki wiħreus, fapulżiñajuschi kahdas 200 feewietes un behrnus, pastrahdajuschi wijspiems waras darbus pee feewietem, tad tās un behrnus ar sobina aħżini nokahwusch un peħdigħi dseħħru kieki wiħnu

un lihgsmojuschees por erguhto laupijumu. Ari Neme-
neesch zeemati Aliandziga un Agpeja ispostiti. Pawisam
ispostiti 32 zeemati. Tahdi tehlojochi Turku kauna un
maras dorbus Armenijas isbehguschee Armeniechchi, kuri no-
nahluschi Atenas. Isbehguschee wisi esot spebzigi vihri,
kuri (pawisam 20) pa weenam flapstidamees nolluroufchi
Melnas juhras juhemala un Kerasumia usnemti us lahdja
Greeki twailona. Konstantinopole un Smirna (pilsehla
pee Mas-Usijs) nonahlot luga kapleinis behgkus paslehpis
luga rumpi un oglu paglabatuwe. — Turku waldiba
lubko apshehpt pateefabu par nemeereem Armenijā. Beto-
taji, las no Armenijas zeto us Konstantinopoli, teek Tra-
pesuntā aitureti un suhlti aipakal. Ahrsemiju laikrastii,
kuri lo nebuh ralstijuschi par nemeereem Armenijā,
teek bes schehlastibas aplihlati. Pascha Turzijā no wal-
dibas neatsarigu, patslahwigu laikrastiu navo un kurisch
interfejas par „slimā vihra“ (Turzijas) politiskeem un
saimneeziskeem apstahkleem, ar wahrdju par to, kā Turzijā
pateestbā labjas, iam jalaja ahrsemiju laikrastii, bet taisni
scheem tad ari zensuras walde Konstantinopole preegreesch
sawu wehribu. No Turku suhneezibam ahrsemes pa tele-
graju padod us Konstantinopoli finu, ka tai un tai laik-
rastii ir atkal las nebuh sliks par Turziju teikis un
mineree numuri teek bes schehlastibas apitureit. Behdejā
laikā gandrihs puje no wiiseem eewehrojamaleem Eiropas
laikrasteem aisseegta Turzijā eewest, pa leelokai datai aif
ta eemefla, ka tee finojujichi pat nemeereem Armenijā.
„Ja Turki domā,“ ia fala „Frst. Btg.,“ „ka tee ar tah-
deem lihdselkeem apspeedis pareisu leetishčeu finu isplati-
schau par Turku apstahkleem un notikumeem Turzijā,
tad wini toti maldas,“ — jo aisseegti augli valaitam
saldi.

Karsch Nihc: A sijsā. Japaneescheem weijas labi
Kineeschu duhscha stipti foehlute. Japaneeschi bes kau-
tina eenehmuschi Tutschou pilsehtu, kura atrodas seemeids
no Port-Arturas. Ea lahda telegrana is Schanghaias
(Kina) sino, tad Japaneeschi Schanhaikwanā pēe Tulas
(us Lao-Tongas lihscha reetruma krafta) iszehluschi malā
wefelas diwas diwisijas, 25,000 wiheru leelu lara spehlu,
furjch dojchotees us Kinas galwas pilsehtu Pelingu, ta
tad fogaidamas afnainas laujas. Galwas pilsehtu
waldot leelas isbailes. Bits eeredneem jau pawehlets turet
gatawus 400 ratus, ar so wajadfibas brihdi aifgahdat
projami dahrgakas mantas un slaiatatas seewas, lai tas
nekrusti Japaneescheem rokās.

Deo Minnesvatas (Seemei-Amerikâ) mums raksta:
 Meh̄s sche esam lahti 15 Latveeschi, daschi ar gimenem.
 Ari mums tagad deesgan grahti llahtas. Velnit Ichogod
 deemschel wis newareja iā, kā senati. Velnit deesgan
 mas, fewischēi ar labibas kulschanu newareja nelo dauds
 pelnit, jo labiba nebija ijdewupees labi. Labibu sche wis-
 walak tul no gubam (statinam) us lauka, twaila maschji-
 nas (dampa) latlu turina pa leelakai dafai ar salmeemi.
 Schoruden mehs tuhlaam ar nule isgudrotām kuckamām
 matchinam, kas paschas fäitschus greech un eelschā laisch.
 Va dimi wejumi rett brauci us ruisi lohti. Jekule islus
 20 stundās 5 lihds 6 tuhktoschi buschelu (1 buschels = opm-
 puspuhram). Bee mums schogad naht „Mlahjas Weežis“,
 „Lehvija“ un „Austrums“. R. Druschs.

Telegrams

Peterburgā, 3. dezembri. Keisarīša galma ministris pasino visām eestahdēm un personām, kuras iſtažījus has laimes wehlejumus uz Wina Majestatu Keisara un Keisareenes falaulošanu, ja Wina Majestate Keisors līdz viſeem par to pateitcees. "Waldibas Wehstneſis" iſtudina normalstatutus preečsch amata ūhawoschu un bijuschu skolotaju ūhawoschā palihdsības beedribam.

Peterburgā, 5. dezenbri. „Finanšu Veikstnes“
sino par nepastī spīdīgīcem ponahlunteem $3\frac{1}{2}$ proz.
100 milj. rbt. lelā selta aizņemums leīā. Pariē veen
sīmeti 12 milijardi franku (1 franks = 38 lāp.). Ber-
linē viiss aizņemums 10-kārtīgi un Peterburgā $3\frac{1}{2}$ kārtīgi
pahezīmēts. Londonā mas minutes sīmetas 25 milj.
mahezinu sterlīna (ap 250 milj. rbt.). Pawīsam sīmeti
5 milijardi rbt. selta, tas ir, viiss aizņemums pahezīmets
50 kārtīgi. „Finanšu Veikstnes“ sevīskli aizraha
us publikas leelisko peedalīšanos.

Dekaterinadorā, 5. decembrī. Pilsehtā eerihloti
uhdens wadi un galivenalajā pilsehtas dala elektriska ap-
gaismoschana.

Berline, 15. (3.) dezembris. „Mahjas Weesa“ spezial-telegramma. Tontas meetneelu saeima ar 168 prot 58 balsim atraidija valitsprokurora praefikumu dehl Lieb-nechta aizinasčanas teesas preefsčā (dehl sehdesčanas, kad Lelšaram laimes ussauza), bet nolehma paafinat saeimas viisipäismaršodu.

Londnā, 15. (3.) dezembris. Kineesču valdība išslaidrojuše ahrsemju suhneem, ka wina neatlauschot kara tonvojeem (turi apšargā suhneezibas) nahkt us Pekingu, tādēļ tas ne varēja veikties. Tāmējācīm.

Ladeht tee pa seemu palitschot Tien-Tschna.
Londona, 17. (5.) dezembris. Japaneeschu lara pulli
vee Feng-Wang-Tschengas gluschi salahwuschi lahdus 4000
vihru leelu Kineeschu tare spieku. Japaneeschi eemanto-
juschi 4 leelgabalus. Japaneescheem kriitischu un eewai-
nou kopä, parvisam 3 ofjeeri un 42 saldati.

Konstantinopole, 15. (3.) dezembri. Turku valdība atlaihīuse, ka Erserumā jaistahditos no Kreevu, Frantschju un Anglu konsuleem komisija, kas lai išmelletu nosikumus Sajūnā.

Nomā, 16. (4.) dezembri. Schodeen tautas veetneelunamā išbalīja komisijas uždevumiņā nodrukatos Dscholiti dokumentus. Uzīm redzams, ka mehgānats ministru preekš-neelam Krīspi usrahdit vaimas. Krīspis eesnēdis pēc tehnī išmelleja suhdsību pret tautas veetneeleem Dscholiti.

Mladzino un Martuschelli par negoda zelschanu schanu. Runa, ta dauds personu, tueri wahrdi kumentda zelschaj ministry preesschwezo preessi

*Ispasqneels un isdeweis; Ernto Plates.
Uitbildaer redactori;*

Dr. phil. Arnoldus Blaats, Dr. philos. B. Sälter

Lehti! Lehti! Lehti!
Selta un sudraba leetu, dahrg-
akmeni un pulksteņi weikals
L. Edelberg,

Rīga, Aleksandra eelā Nr. 5,
Rīga, Wehvēni eelā Nr. 8,

peedahvā

savu bagatu lehgeri no angščinietām
prezem par ismekot lehtām zenam, kā:

Selts lungu fabatas pulksteņus no 37 rbi.

un dahrgati.

Selts dahmu fabatas pulksteņus no 17 rbi.

un dahrgati.

Sudraba lungu fabatas pulksteņus no 8 rbi.

un dahrgati.

Sudraba dahmu fabatas pulksteņus no 9 rbi.

un dahrgati.

Nikela lungu fabatas pulksteņus no 4 rbi.

75 lap. un dahrgati.

Lehrauda (melni) fabatas pulksteņus no

6 rbi. un dahrgati.

Selts gredzenus sahlot no 1 rbi. 25 lap.

un dahrgati.

Selts rolu sprahdes sahlot no 6 rbi. un

dahrgati.

Selts brošcas sahlot no 5 rbi. un dahrgati.

Selts austarūs sahlot no 1 rbi. 75 lap. un

dahrgati.

bef tam vohl

roku sprahdes, gredzenus, brošcas,

austarūs, pulksteņi aklehdīnas, pul-

steņi lehdes, brelokus, portmonelas,

papiroši un fehrzīnu dozes, dascha-

dus futralus, kā arī tehiglaħes ture-

tajus, kuhu daskħinas, īfern un

sweestu našħus, zukura dozes, saħls

dozes, bikeru u. t. t.

Modinatajū pulksteņi un regulatori.

Leela isweħle vo alsenida prezem.

Waſtellejumi un iſlaboġumi teek iħsaf-

laila, glihti nn ġem galwoščanas iż-

gatawot.

Rīga, Aleksandra eelā Nr. 5,

Rīga, Wehvēni eelā Nr. 8.

**Preefch
seemaswehktu
eglites**

parafina svezites valas no 15, 24

un 30 għali,

stearina svezites, baltas u krahfot,

swezisħu turetajus,

lamettu (engelu matu),

briskanta (spigulofħas) bahrfstis,

selta un sudraba putas,

salona leefmas,

salona fontenus (struhklas),

salona vulkanus,

seemas svehktu pukses (ar beng-

listu uawni),

degħi sniores,

sibma wahrpas,

peedahvā

Adolfs Wetterich,

Peldu (Buhu) eelā.

**Rīga, Rīga,
Kungu Haffer-
eelā berga
No 22, namā.**

No

Baltijas andeklu un dsjū man-

fakturas fabedribas, Fengeragū,

par fabrikas zenam

dabuġami

andekli, linu un

pakulu dsjūs

Rīgas manufakturas nolikawa pee

K. Lorch & beedr,

Rīga, Kungu eelā Nr. 22.

Christians Seelig,

Tehlaka eelā Nr. 16, Sinder (Għażiex) eelā Nr. 1,

peedahvā:

sirds jostas truhfuma jostas,
preels wiħreeshem un seewieħhem, weenpufigas un dubultas,
wehdera jostas, gumija sekse,

sprizes
no glaħses un gumija,

gumija weschu,

lā: trahgas, manschetes un preelsħekkien,

gumija lessus un gumija kustorius,
gumija bumbas, lettu galwas

peleas un raibas, ar un bes mateem,
galda deku s wafha tuhfu
ar raibam lant em. dasħħadas froties,

wannu termometrus, istabu termometrus,

logu termometrus

no glaħses, lola un meta,

galosħas
is-Skeuwa-Amerikana gumija pretħu fabrikas Peterburga
par leħtam un nosazitam zenam.

G. A. Bertels

twaiķa:

spirta-, likeeru-, etika- un
balsamu fabrika.

Leel nol iċċawas

atkalfahrdewejeem:

Rīga: Peterburgas Ahriġa, Terbatas eelā Nr. 18,
Sander Martinsona namā.

" Teatra eelā Nr. 14, Watu eelas stuħri.

" Schahli eelā, pee Daugavmalas tirkus.

Valosħu muisħa (Bonawentura): fabrikā.

Jelgawā: pee tirkus, eepretim Görha aptekkai.

Ikunumā: Behrmanna namā pee tirkus.

Nolikawas:

Rīga: Leelā Smilħu eelā, pee F. Riewendt lga.

Reweles eelā Nr. 1, pee L. Kamintins lga.

Leelā Mašlawas eelā № 11, pee M. Lobach lga.

Leelā Mašlawas eelā № 52, pee M. Lobach lga.

Kalnzeema eelā, pee H. Bergman lga.

Vuku eelā, № 7/9, pee Chr. Janson lga.

Sokas eelā, № 40b, pee H. Zinnis lga.

Altanawas eelā pee D. Kuhnl lga.

Leelā isweħle

selta, sudraba un nikela pulksteņus

us galwoščanas.

**Noku sprahdes, brošcas, lehdes
un brelokus.**

Leelā isweħle

selta un sudraba laulibas gredzenus,

lā ar fasonu gredzenus.

Reparaturas teek lehti un ahri isdaritas.

Tehjmaschinas

is tombaka, nikela un misina liħds ar
wiseem peederu nneem.

Galda Lukfurus

is tombaka, nikela un misina.

Tehjbretes,

Anglu, latkas un misina.

Tehjbretes un maies furwju,

Amerikas, is baltà metala.

Anglu pletiserus,

dsels un misina liħds ar buttem.

Anglu ogħlu pletiserus un Amerikas spodpletiserus.

Karađu palekfamos,

laletus, 1 un 2 glaħsej.

Istus Tikkara galda un fabatas našħus.

Wahru qmaljetus tehrauda traunkus.

Mastreeuw qmaljetus tħeqguna traunkus, lā ar waħarha haimnejxibas lectas
leelā isweħle.

Wijoles, harmonikas, fleites, flarnetes,

lā ar wifadus puhċċamus un tħalli instrumenti.

Slidkurpes, tehrauda un koka,

wifadus sistemis un leelumis peedahvā lā derigas seumas sweħtku dahwanas par

mehrenam zenam bes taulexhaas weeniga, wi fu weżatala un pateċċa

J. Redlichha
Anglu magasina.

A. Danziger a

Rigas twaiķa krahfotawa

un

kimiskas masgħawas eestahde

peenem

wifadus pasħħaħas drahnas, lā: wadmalu, puswad-
malu u. t. t., krahfotħana, welsħana, us-kahreħħana,
nozirpsħana, presesħħana un degadexħħana.

Lä la fabrika tagad scheem darbeem appahħħaja jaġu klas
maschinas, wiñai eespejħjams leħtaki un labaki wiħus darbus
isqataw kōd liħds schim, un wadmalu u. t. t. isqataw liħdsi
fabriku tuħleem un dubultstoseem.

Wilnas dsjħas krahfo wiñas iħsħas krahfo us
glixtaq un leħtaki, pee kam dsjħas neċawetas.

Peenemħchanas weetas:

Nigā:

Għelsi-Rīga, Skahrni eelā Nr. 4.

Peterburgas Ahriġi-Rīga, Aleksandra eelā Nr. 13.

" " "

Reweles eelā Nr. 5.

Aħrpus Nigas:

Jurjewa pee Ed. Friedricha lga.

Jelgawā, Pasti eelā Nr. 8.

Tukumā pee H. Freymana lga, leelā Pils eelā Nr. 13.

Zebiż, Leelā eelā, Ajjilneka namā.

Dwinkha, Rīga eelā.

Plejkawā pee W. Deisenrotha lga.

Wilnaa pee M. Strutinsky lga.

Sabilé pee N. Arensberga

